

Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τμήμα Γαλλικών και
Ευρωπαϊκών Σπουδών

ΤΜΗΜΑ ΓΑΛΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

Η εξ αποστάσεως παρουσίαση της Διδακτορικής Διατριβής της διδακτορικής φοιτήτριας

Μαρίας Χατζηνικόλα

θα γίνει την Τρίτη 2 Ιουλίου 2024, ώρα 10:00 π.μ. μέσω του συνδέσμου

<https://ucy.zoom.us/j/67770720748?pwd=7QGFS4cBMNaaNIOHnwidmp8BUmtp.1>

Τίτλος Διατριβής:

Ο μύθος της Ελένης στην ευρωπαϊκή λογοτεχνία του 20^{ού} αιώνα: Jean Giraudoux, Γιώργος Σεφέρης, Gabriele D'Annunzio

Εξεταστική Επιτροπή:

Χριστάκης Χριστοφή, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Γαλλικών και Ευρωπαϊκών Σπουδών Πανεπιστημίου Κύπρου, Πρόεδρος

Παναγιώτης Χριστιάς, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Γαλλικών και Ευρωπαϊκών Σπουδών Πανεπιστημίου Κύπρου, Ερευνητικός Σύμβουλος

Ειρήνη Παπαδάκη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών Πανεπιστημίου Κύπρου, Εξωτερικό Μέλος

Γιάννης Ιωάννου, Ομότιμος Καθηγητής, Τμήμα Γαλλικών και Ευρωπαϊκών Σπουδών Πανεπιστημίου Κύπρου, Εσωτερικό Μέλος

Δημήτριος-Κωνσταντίνος Ρομπολής, Καθηγητής, Γαλλικής και Συγκριτικής Λογοτεχνίας Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Εξωτερικό Μέλος

University of Cyprus
Department of French and
European Studies

DEPARTMENT OF FRENCH AND EUROPEAN STUDIES

PHD THESIS DEFENSE

The thesis defense of the PhD candidate Maria Chatzinikola
will be held by teleconference, on Friday, the 2 of July 2024 at 10:00 a.m.

<https://ucy.zoom.us/j/67770720748?pwd=7QGFSH4cBMNaaNIOHnwidmp8BUmtp.1>

The thesis is entitled:

***The myth of Helen in European literature of the 20th century: Jean Giraudoux,
Giorgos Seferis, Gabriele D'Annunzio***

Examining Committee:

Christakis Christofi, Assistant Professor, Department of French and European Studies, University of Cyprus, Chair of the Committee

Panayiotis Christias, Associate Professor, Department of French and European Studies, University of Cyprus, Supervisor

Yiannis E. Ioannou, Professor Emeritus, Department of French and European Studies, University of Cyprus, Internal Member

Eirini Papadaki, Associate Professor, Department of Byzantine and Modern Greek Studies, School of Philosophy, University of Cyprus, External Member

Dimitris-Konstantinos Rompolis, Professor, French Language and Literature, Department: French Literature, University of Athens, External Member

ΠΕΡΙΛΗΨΗ (ABSTRACT)

Ελληνικά

Η παρούσα έρευνα με τίτλο *Ο μύθος της Ελένης στην ευρωπαϊκή λογοτεχνία του 20^{ου} αιώνα: Jean Giraudoux, Γιώργος Σεφέρης, Gabriele D'Annunzio*, επιχειρεί μια παράλληλη εξέταση τριών συγκεκριμένων ετερόγλωσσων λογοτεχνικών κειμένων με κοινό σύνδεσμο την παρουσία και τον ρόλο της μυθικής Ελένης σε αυτά: το θεατρικό *La guerre de Troie n'aura pas lieu* του Jean Giraudoux, το ποίημα «Ελένη» του Γιώργου Σεφέρη και το ποίημα « La Dramma » («Η δραχμή») του Gabriele D'Annunzio, που συμπεριλαμβάνεται στο επικό του έργο *Maia, Laus Vitae*. Οι τρεις συγγραφείς αυτών των έργων –πολιτικοί, καθώς και διπλωμάτες, με πλούσια βιογραφικά και ποικιλώνυμες δράσεις– έχουν ζήσει στο επίκεντρο των πολιτικών εξελίξεων του 20^{ου} αιώνα, γεγονός που αποτυπώνεται στο έργο τους. Εκφράζοντας τις ιδέες και τις πεποιθήσεις τους σε τρεις διαφορετικές εθνικές γλώσσες με κοινή προέλευση και κινούμενοι γύρω από τη λεκάνη της Μεσογείου, αποτελούν τρία χαρακτηριστικά παραδείγματα του ατέρμονου διαλόγου της ευρωπαϊκής διάνοησης και της τέχνης με τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό. Η διακειμενική χρήση του μύθου της Ελένης –μιας εν γένει σαγηνευτικής-μαγικής φιγούρας, ανεξάντλητης σε μεταμορφώσεις– αποκαλύπτει τον διαλεκτικό χαρακτήρα του ευρωπαϊκού πολιτισμού, πίσω από τον οποίο κρύβεται –καθώς πηγάζει από αυτόν– το δημοκρατικό και φιλελεύθερο πνεύμα του αρχαιοελληνικού πολιτισμού, ο οποίος στην προσπάθειά του να εξισορροπήσει τις αντίρροπες δυνάμεις και να ενώσει τα αντίθετα, προέκρινε το μέτρο και την αρμονία ως ιδανικά στοιχεία.

Όσον αφορά τη χρήση του εξεταζόμενου μύθου στο συγκεκριμένο χωρόχρονο, εμπίπτει στο γενικότερο πλαίσιο ότι στις αρχές του 20^{ου} αιώνα ο μύθος έρχεται ξανά στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος. Η πρόσληψη του μύθου της Ελένης αντανακλά την προθυμία των πνευματικών ανθρώπων δύο παγκόσμιων πολέμων να αποκαταστήσουν τα μυθικά σύμβολα ως αστείρευτη πηγή έμπνευσης και ως ανυπέρβλητες αξίες ή να τα αποδομήσουν στο πλαίσιο του μοντερνισμού και της νεωτερικότητας, με στόχο να σατιρίσουν ή να σχολιάσουν με σαρκασμό τη ματαιότητα των ανθρώπινων πραγμάτων, καθιστώντας τα σημείο αναφοράς για την κενότητα νοημάτων στη σύγχρονη εποχή. Στο ευρύτερο ευρωπαϊκό πλαίσιο ο μύθος συνιστά διακείμενο, που ανατροφοδοτείται κι εμπλουτίζεται με κάθε νέα παρουσία του στο λογοτεχνικό συγκείμενο.

English

The present research entitled *The myth of Helen in European literature of the 20th century: Jean Giraudoux, Giorgos Seferis, Gabriele D'Annunzio*, attempts a parallel examination of three specific literary texts in different languages with a link between the presence and the role of the mythical Helen in them: *La guerre de Troie n'aura pas lieu* (engl. transl. *Tiger at the Gates*) by Jean Giraudoux, the poem «Eleni» by Giorgos Seferis and the poem « La Dramma » («The drachma»), which is included in his epic work *Maia, Laus Vitae* by Gabriele D'Annunzio. The three authors of these works –politicians and diplomats, as well with rich biographies and action– have lived at the heart of the political events in the 20th century, a fact that is reflected in their work. Expressing their ideas and beliefs in three national languages with common origins and moving around the Mediterranean, they are three typical examples of the endless dialogue of european intellect and art with ancient Greek culture. The intertextual use of the myth of Helen –a seductive and magic figure, inexhaustible in transformations– reveals the dialectical character of european culture which originates from the democratic and liberal spirit of ancient greek culture, which in its attempt to balance and to unite the forces of opposition, projected moderation and harmony as ideal elements.

Regarding the use of the examined myth, in the specific space time, it falls into the general scheme that at the beginning of the 20th century the myth comes again to the centre of interest. The reception of the myth of Helen reflects the willingness of the spiritual people of two world wars to restore the mythical symbols as an inexhaustible source of inspiration and insurmountable values or otherwise to deconstruct them in the context of modernism and modernity with the aim of satirizing or sarcastically commenting on the futility of human things, but also as a reference point for the non-existence of meanings in contemporaneous modern time. In the wider european context, a myth constitutes intertext, which is fed back and enriched with each new presence in the literary context.